

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

2.1.2. Uusi asiakaspalvelumalli (pohjoismainen työvoimapalvelumalli) on lausuntoa annettaessa ollut käytössä muutaman viikon. Käytännön vaikutuksia työmarkkinaan ei voida vielä arvioida. Työllistävä vaikutus TE-toimistoissa on suuri ja tähän tarpeeseen onkin lisäresurssia saatu. Mallin mukainen työnhakija-asiakkaan taajempi tapaaminen mitä todennäköisimmin tuottaa myönteisiä vaikutuksia työmarkkinan toimintaan ja työllistymiseen.

Valmistelussa oleva Työkanava Oy:n osatyökykyisten työnhakija-asiakkaiden viimesijainen työllistäminen tulee todennäköisesti lisäämään kokonaistyövoiman määrää. Tavoitteena on saada työvoiman ulkopuolisia henkilöitä osatyökykyisyytensä mukaan kiinni työmarkkinaan. Pohjanmaan TE-toimisto tulee koordinoimaan ja samalla itse toteuttamaan muiden TE-toimistojen kanssa tätä osatyökykyisten saantoa Työkanava Oy:lle.

Käynnissä olevien kuntakokeilujen piti nimensäkin mukaisesti toimia testilaboratoriona ja kuntien tuottaman TE-palvelun kehittäjänä. Kun päätös TE-palveluiden siirrosta tehtiin varhain, tämä pilotoinnin tuoma tieto päätöksen teon pohjaksi jäi saamatta.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Uudistuksen tavoitteet näyttäytyvät uudistuksen mittakaavaan verraten varsin vaatimattomilta ja suppeilta.

Uudistuksella tavoiteltavat työllisyysvaikutukset tuntuvat epärealistisilta keinovalikoimaan nähden. Tuntuu vaikealta ajatella, että kannustava rahoitusmalli käytännössä ainoana keskeisenä vaikuttavana tekijänä uudistuksessa saisi aikaan työmarkkinassa sellaista muutosta, jotta työllisyysvaikutustavoitteeseen voitaisiin päästä. On haastavaa ymmärtää yhtälöä, jossa sama työ tehdään käytännössä samalla työvoimalla ja osaamisella eri organisaatioissa, johtaisi parempiin tuloksiin. Uudistuksen olennainen asiakaskohderyhmänä olevat haastavimmassa työmarkkina-
asemassa olevat rajautuvat voimakkaasti. Uudistus ei siten koske kaikkia työnhakija-asiakkaita. Siksi vaikutukset ovat epätodennäköisiä erityisesti alueilla, joissa työllisyys jo nyt on korkealla tasolla; esim. Pohjanmailla.

SoTe-palveluiden siirtyessä kunnilta pois, on tämän palvelupolun toteutus käytännössä hyvin haastavaa. Mikäli nämä toiminnot olisivat olleet saman sateenvarjon alla, olisi tavoitteiden toteutumiseen helpompi uskoa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 Keskeiset ehdotukset:

Työvoimapalvelun järjestämiseen vaaditaan 20 000 työvoimapohjaa. Valtaosa Suomen kunnista ei yllä tähän vaatimukseen, joten palveluiden toteuttaminen edellyttää kunnilta yhteistyötä sekä mahdollisia alueellisia liittoutumisia ja yhteistyöalueita. Keskustelua on käyty työvoimapohjan määrän suuruudesta ja tarpeellisuudesta. Lienee selvää, että jokin raja tarvitaan. Kaikilla kunnilla oleva järjestämismäärä olisi rahallisesti mahdoton toteuttaa. Tähän ei Suomen varallisuus riitä.

TE-palvelutarjonta on niin laajaa, ettei sitä pienessä kunnassa muutaman asiantuntijan toimesta ole mahdollista saada aikaan. Todennäköisesti 20 000 hengen työllisyysalueillakin jää palvelukatveita. Tällä hetkellä Pohjanmaan TE-toimiston alueella, jonka työvoiman määrä ylittää 110 000 henkeä, on palveluita, joita TE-toimistossa hoitaa yksi asiantuntija (esim. muutosturva- sekä EURES-palvelut). Nämä palvelut eivät siis riitä kattamaan syntyviä 20 000 hengen työllisyysalueita, vaan jonkinlainen yhteistoiminta on välttämätöntä myös minimikokoisten työllisyysalueiden kesken.

Tästä johtuen uudistus johtaa valtakunnallisesti toisistaan poikkeaviin työllisyysuudistuksen malleihin, joissa palvelut ja niiden toteuttamiseen osoitetut resurssit eivät ole tasapuolisia. Uusi järjestämismalli voi heikentää asiakaspalvelun tasa-arvoa maan eri osissa. Erityisesti huolta herättävät alueet, joissa työllisyys on jo nyt hyvällä tasolla - kurjistaako uudistus menestyviä alueita?

Edellä mainituista syistä johtuen järjestämismäärä olisi loogista myötäillä esim. maakuntarajoja tai hyvinvointialueiden rajoja muodostaen mahdollisimman laajoja kokonaisuuksia. Muunlainen alueellinen toteutus sekavoittaisi lisää jo valmiiksi vaikeasti hahmotettavien aluehallinnon rajoja. Myös minikokoon jäävät työllisyysuudistuksen alueet todennäköisesti eivät kykene saamaan ääntään kuuluviin eivätkä houkuttelemaan työvoimaa jatkuvasti globaalistuvassa työmarkkinassa. Kyetäänkö varmistamaan tasalaatuiset palvelut työnhakija-asiakkaalle Suomessa?

Työvoimapalvelujen ohjaus ja valvonta (4.1.5.):

Uudistuksessa kokonaisvastuu työllisyydestä jää valtiolle. TE-palvelut henkilöstöineen kuitenkin siirretään kuntiin hyvin laajasti. Valtio hoitaisi edelleen joitakin keskitettyjä erityistehtäviä. On kyseenalaista, miten valtion jäljelle jäävä ohjausvastuu toteutuu käytännössä kuntien ollessa kovin itsenäisiä toimijoita Suomessa. Miten estetään kuntien tuottamien palveluiden alueellinen eriytyminen?

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

4.2.1 Uudistuksen tavoittelemien työllisyysvaikutusten toteutuminen vaikuttaa mahdottomalta. Tavoitteiden saavuttamiseksi toimenpiteiden tulisi olla laaja-alaisempia. Työllisyysalueen palkitseminen haastavammassa työmarkkina-asemassa olevien paremmasta työllistymisestä tuskin riittää pontimeksi. Suuri muutos sinänsä on omiaan aiheuttamaan tyhjäkäyntiä ja jopa negatiivisia vaikutuksia työntekemiseen ja siten alueen työllisyyteen.

Esityksessä mainituista riskeistä tietojärjestelmiin liittyvät uhat ovat todellisia. Erityisesti mikäli uudistus johtaa tilanteeseen, jossa työllisyyden hoidon alueilla käytetään toisistaan poikkeavia järjestelmiä. Tällöin menetetään valtakunnallinen työmarkkinalisäarvo sekä työnhakija- että työnantajatietojen osalta. Tämä johtaisi palvelutason alenemiseen sekä alueellisten erojen syntymiseen ja siten myös epätasa-arvoon.

Vaikutukset julkisen työvoima- ja yrityspalvelun henkilöstöön (4.2.3.4.):

TE-palvelun osaavalle henkilökunnalle muutoksen tilanne on ahdistava. Muutos suoritetaan liikkeenluovutuksena, jolloin työn siirtymisestä työllisyydenhoidon alueelle on ollut lupauksia. Irtisanomissuojaa ei kuitenkaan tule, jolloin alueilla on vapaat kädet toimia henkilöstönsä kanssa muutoksen toteutuksen jälkeen. 1-2 vuoden irtisanomissuoja olisi tuonut turvaa nykyiselle henkilökunnalle ja vaikuttanut positiivisesti työntekijöidemme pitovoimaan. Nyt on olemassa suuri riski, että osaavaa työvoimaa lähtee työmarkkinoiden hyvin vetäessä pois TE-palveluista. Tätä osaamista ei tällä hetkellä muualla ole.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamismahdollisuudet:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys:*

Työllisyyden hoidon alueellisen koon rajaaminen 20 000 henkilöön on tarpeellista. Alueelliset erot ovat Suomessa kuitenkin merkittäviä, joten myös uusista alueista muodostuu toisiinsa verraten hyvin erilaisia ja vahvuisia. Palveluiden taso eri alueilla tulee vaihtelevaan merkittävästi, joten valtakunnallisesti tasapuolisia ja samankaltaisin palveluita tuskin pystytään tarjoamaan. Myös luontaisella työssäkäyntialueilla on merkitystä työllisyyden hoidon alueen järkevään muotoutumiseen.

Uudistuksessa tulisi pystyä myös varmistamaan kielellisen tasa-arvon säilyminen eri työllisyyden hoidon alueilla.

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

Tärkeää olisi, että tietojärjestelmä olisi valtakunnallisesti kaikille sama.

Myöntääkö työvoimaviranomainen starttirahaa tulevaisuudessa vaiko ei? Hyvä olisi, että myöntäisivät tätä tukea myöskin jatkossa.

Henkilöstöresurssi pitäisi olla suurempi kuin nyt

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

-

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **valtakunnalliset tavoitteet**
- **työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät**
- **alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut**

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

1§ Työhaun käynnistäminen

Asiakas voisi ilmoittautua työnhakijaksi ainoastaan verkkopalvelussa tunnistautuneena tai käymällä henkilökohtaisesti paikan päällä työvoimaviranomaisen asiointipisteessä. TE-toimiston asiakkailta ei ole kaikilla mahdollisuutta ilmoittautua verkossa. Esimerkiksi maahanmuuttajilla ei ole mahdollisuutta saada aina suomalaisia pankkitunnuksia tai henkilökorttia, joita tarvitaan vahvaan tunnistautumiseen. Myöskään kaikilla kantasuomalaisilla ei ole pankkitunnuksia tai heillä ei ole laitetta, jolla voisi käyttää verkkopalveluita. Tämä on huomioitava palveluverkosta luodessa. Työvoimaviranomainen on veloitettava rakentamaan toimiva asiointipisteverkosto, että asiakkaat tosiasiallisesti pääsevät asioimaan viranomaisella. Tässä on huomioitava maantieteelliset etäisyydet ja kulkuyhteydet sekä niiden kustannukset. Tällä hetkellä oleva toimipisteverkosto ei ole riittävä. Toimipisteiden verkostotiheyden lisäksi on huomioitava toimipisteiden asiantuntijuus, että asiakkaat voivat saada sieltä lain mukaisen tarvitsemansa palvelun.

Huomiota on kiinnitettävä myös luonnoksen ehdotukseen järjestämisvastuun jakautumisesta kotikunnan mukaisesti. Lain 1 Luvun 10§ mukaan, asiakkaan asuinpaikaksi katsotaan ensisijaisesti osoite, jonka hän työvoimaviranomaiselle ilmoittaa. Vasta toissijaisesti asuinpaikkana pidetään väestötietojärjestelmässä ilmoitettavaa kotikuntaa. Asiakkaan tulisi voida valita työvoimaviranomainen myös siinä tapauksessa, että oman työmarkkina-alueen toimipisteet sijaitsisivat kauempana, kuin viereisen työmarkkina-alueen työvoimaviranomaisen toimipiste.

Maantieteelliset etäisyydet huomioiden tulee olla menettely, jolla työhaun saa voimaan myös puhelimitse, perustelluissa tilanteissa (esim. verkkopankkitunnusten hukkuminen voi aiheuttaa 1-2 viikon katkon mahdollisuudessa vahvaan tunnistautumiseen verkossa). Vähintäänkin täytyy olla mahdollisuus saada työnhaku voimaan siitä päivästä, kun hakija on puhelimitse yhteydessä TE-palveluihin.

Kuvattuun tilanteeseen liittyen tilanne, jossa hakija oleskelee muualla kuin kotikunnassaan, oikeus valita työvoimaviranomainen, on muutama viikko erittäin lyhyt aika. Tarkoituksenmukaisempaa olisi jatkaa sähköistä asiointia kotikunnan työvoimaviranomaisen kanssa, mikäli oleskelu toisella

paikkakunnalla on vain viikkoja. Oleskeluajan tulisi olla pidempi, jotta työvoimaviranomaisen valinta olisi perusteltavissa.

3§ Työhaun käynnistäminen uudelleen

Työhaun käynnistämisen rajoittaminen verkkopalvelussa aiheuttaa painetta laajentaa työvoimaviranomaisen asiointipisteiden verkostoa ja/tai niiden aukioloaikoja.

5§ Alkuhaastattelun järjestäminen

Alkuhaastattelun järjestämisestä tulisi voida poiketa, mikäli se työvoimaviranomaisen harkinnan mukaan olisi tarpeetonta. Esimerkiksi tilanteissa, joissa asiakkaan lomautus on määräaikainen tai uusi kokoaikainen työsuhde on alkamassa niin pian, että asiakas ei tosiasiallisesti ehtisi työllistyä väliaikaisesti muuhun työhön. Tässä olisi otettava huomioon esimerkiksi rekrytointiprosessien pituus, joka etenkin julkisella puolella on yleisesti pitkä. Alkuhaastattelun järjestäminen ensisijaisesti paikan päällä tuo painetta hankkia isompia asiakaspalvelutiloja. Myös tässä on otettava huomioon toimipisteiden sijainti, että asiakkaille ei aiheutuisi tarpeettomia kustannuksia kulkemisesta.

6 §. Työnhakukeskustelujen ja täydentävien työnhakukeskustelujen järjestäminen.

Osa-aikaisten ja kausityöntekijöiden osalta säilytettävä harkinnanvaraisuus. Osa-aikaisten työtuntimäärät voivat olla suuria, jolloin työnhakuvelvollisuutta voitaisiin alentaa ja työnhakukeskustelujen tiheys on ilmeisen tarpeetonta. Kausityöntekijöiden osalta on voitava tarkastella mahdollisuuksia hakea työtä alueelta tai toiselta ammattialalta esim. perhesiteeseen liittyen tai alueen todellisten työmahdollisuuksien suhteen henkilön ammattitaito huomioiden (esim. koulunkäyntiavustajat). Opetusalan koulutuksen omaavat, joilla ei ole vakituista työsuhdetta, mutta heillä on tiedossa työn jatkuminen koulun kesälomien jälkeen samassa työssä, olisi saatettava harkinnanvaraisuuden piiriin ja työn jatkuessa pitäisi työnhakuvelvollisuutta voida alentaa. Aikaraja pitäisi olla mieluummin 2 kuukautta kuin 1 kuukausi, koska työnhakuprosessit ovat pitkiä ja ratkaisut saattavat venyä näissä tapauksissa työn uudelleen alkamiseen saakka. Harkinnassa otettava huomioon myös ammattisuojan vaikutus tietyillä kausityöaloilla.

Työnhakukeskustelujen ja täydentävien th-keskustelujen järjestäminen olisi oltava harkinnanvaraista tai niistä pitäisi voida luopua, jos hakijan työ alkaa kahden kuukauden sisällä (esim. koulunkäyntiavustajat, armeija, vanhempainvapaa, opintojen aloittaminen ja vastaavat tilanteet). Työnhakuvelvollisuus näissä tapauksissa pitäisi voida tarkastella asiakkaan ja työmarkkinatilanteen mukaisesti.

14§ Työvoimaviranomaisen velvollisuudet

Rahoituksen osoittaminen kuntien yleiskatteelliseen rahaan saattaa johtaa tilanteeseen, jossa työvoimaviranomaisen tosialliset mahdollisuudet tarjota palvelutarpeen mukaisia palveluita asiakkaille, heikkenevät nykyisestä. Tulevaisuudessa kuntien rahoituksesta entistä suurempi osa tarvitaan ikääntyneiden sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämiseen. Palveluiden tarjoamisessa on

huomioitava tarjottavien palveluiden lisäksi niiden oikea-aikaisuus julkistaloudellisen tehokkuuden kannalta.

15 §. Muistutus

Muistutuksen suhteen periaatteena olisi oltava, että muistutus koskisi vain työtöntä työnhakijaa, ei kokoaikatyössä olevia.

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

7 §. Työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättäminen.

Täsmennykset koskien kohtaan 6: Työnhakijan työttömyyden päättyminen

Tarkastelu-aika harkinnanvaraisesti 2 kuukautta eteenpäin.

Miten toimistonäkyvyyden paikat? Tämä mahdollisuus tulisi olla edelleen olemassa, koska osa työnantajista haluaa toimia näin. Näkyvyydessä pyritään ensisijaisesti valtakunnalliseen tasoon, mutta myös suljettujen toimeksiantojen mahdollisuus tulee säilyttää.

Työpaikkojen ja palkkatukipaikkojen eriyttäminen kahteen erilliseen sähköiseen palveluun vaikuttaa epäkäytännölliseltä ja asiakkaiden näkökulmasta erikoiselta.

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

Onko työkokeilussa jäähysääntöä jatkossa? Joillekin asiakasryhmille voisi olla parempi, että työkokeilujakso olisi pidempi kuin 6kk.

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

Jatkuuko Työpaikka Suomi/Ruotsi -koulutukset nykyisellään? Muodostavat koulutusten pääasiallisen sisällön. Voidaanko myös jatkossa toteuttaa yhteishankintakoulutuksina (TäsmäKoulutus)?

2 §. Työvoimakoulutuksen yhteishankinta.

Työnantajan oikeus valita kouluttaja tai vaikuttaa kouluttajan valintaan yhteishankinnoissa olisi hyvä saada lakiin/asetukseen jossain muodossa, ettei kunta yksipuolisesti esim. suosi oman alueen tai osaomistamia kouluttajia. Työnantajan ehdottama kouluttaja tulisi pääsääntöisesti valita suorahankinnassa kouluttajaksi, mikäli kouluttajan tarjous on hinnaltaan kohtuullinen. Työnantaja voisi hyväksyä/hylätä kunnan ehdottama kouluttaja.

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

Miksi koulutukselle asetetaan 55 vuoden ikäraja? Eikö esim. 50 vuoden ikäraja olisi nykyisessä tilanteessa tarkoituksenmukaisempi?

Miksi koulutukselle asetetaan enimmäiskesto? Se voi rajoittaa asiakkaan kannalta tarkoituksenmukaisten koulutusten suorittamista. Vaikka pääsääntö olisi 6 kuukautta, siitä tulisi voida asiantuntijaharkinnalla poiketa.

Muutosturvakoulutuksen arvon määrittely sekava ja työlästä selvittää. Tarkoituksenmukaisempaa olisi määrittää koulutukselle kiinteä maksimiarvo, esim. 6000 euroa. Silloin kaikilla työnhakijoilla olisi sama mahdollisuus ja se olisi yksinkertaisempi toteuttaa osana palveluprosessia. Yhdenvertaisuus ei toteudu palkkaperusteisessa arvonmäärittelyssä. Turhaa monimutkaisuutta tulisi muutoinkin välttää.

Muutosturvakoulutuksen järjestäminen kolmen kuukauden kuluessa irtisanomisajan päättymisestä riippuu myös kouluttajan mahdollisuudesta järjestää koulutus, ei yksin työvoimaviranomaisesta.

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

Muutokset omaehtoisia opintoja opiskelevien palveluprosessissa lisäisivät virkailijoiden työtä. Työnhakuvelvoitteen asettaminen ja seuranta, haastattelujen järjestäminen koko tuettujen opintojen ajan ja opintojen etenemisen seurantakäytäntö säilyisi ennallaan. Uudistus lisäisi opintojen aikaista työssäkäyntiä ja sitä kautta tilapäisiä keskeytyksiä, kyselyitä, lausuntoja, suunnitelman päivityksiä. Opiskelijan/työnhakijan näkökulmasta kokonaisuus velvollisuuksineen on monimutkainen, mikä aiheuttaa neuvonnan ja ohjauksen tarvetta.

Virkailijan työllistyessä enemmän päätoimisten opiskelijoiden palveluun, on riskinä, että työttömien työnhakijoiden palvelu ja esim. työtarjoukset, palveluihin ohjaaminen ym. kärsivät.

Käytännössä jatkossa olisi siten kolmen eri lainsäädännön aikana opintonsa aloittaneita omaehtoisia opiskelijoita. Ennen 2.5.22 opintonsa aloittaneet, 2.5.-31.12.2022 aloittaneet ja uuden lakiesityksen voimaan tulon jälkeen 2023 aloittaneet, keillä joko täysi työnhakuvelvollisuus 4 paikkaa/1 kk tai ilman perusopetuksen/lukion jälkeistä ammatillista tutkintoa olevat, keillä velvollisuus 3 paikkaa/3 kk.

Esityksessä näemme kasvavan riskin opintojen pitkittymiselle ja keskeytymiselle.

Kun opiskelijat voisivat keskittyä opintoihin, olisi todennäköisempää, että tutkinnot valmistuvat ja henkilöt olisivat nopeammin työmarkkinoilla ajantasaisen, työllistävän tutkinnon suorittaneena.

Opiskelijan itsensä mahdollisuudet vaikuttaa opintojen järjestämiseen ja organisointiin työssäkäynnin ohella ovat rajalliset. Onko oppilaitoksissa valmiutta järjestää ja mukauttaa opintoja.

Mielestämme tarkoituksenmukainen toimintatapa olisi kiristää omaehtoisen opiskelun myöntämisen ehtoja, mutta mahdollistaa omaehtoinen opiskelu tapauksissa, joissa se on tarkoituksenmukaisin tapa hankkia koulutus työvoimapula-alalle/työllistävälle alalla. Työnhakuvelvollisuus olisi tarkoituksenmukaisin opintojen loppuvaiheessa tai alennettuna.

Eryteisesti muutos vaikuttaisi omaehtoisella opiskeleviin maahanmuuttajiin ja kotoutujiin, keillä usein suuri koulutustarve. Myös heikossa asemassa olevat alanvaihtajat esim. pisimpään työttömänä olleet, työuupumuksen läpikäyneet tai muita terveydellisiä rajoitteita omaavat Jaksavatko/pystyvätkö he toteuttamaan uutta palvelumallia päätoimisina opiskelijoina vai kasvaako riski syrjäytyä työmarkkinoilta?

Mikäli muutos tulee vähentämään omaehtoisella opiskelevien määrää, olisi tärkeä vahvistaa muita opiskelumahdollisuuksia. Voitaisiinko pohtia esim. mahdollisuutta nostaa oppisopimuksen koulutuskorvausta työnantajalle (palkkatukea ei useinkaan voida käyttää, koska sille on omat kriteerinsä). Olisi tärkeä turvata työvoimakoulutusten tarjonta.

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

Se, että palkkatukea ei voi myöntää kunnalle tai kuntayhtymälle voi lisätä työttömien määrää. Kunnat ovat tällä hetkellä suuri palkkatuella työllistävä taho.

Minkä takia työolosuhteidenjärjestelytukea ei voida myöntää kaikille työnantajille?

60-vuotiaiden nykyisen palkkatukimahdollisuuden poistaminen on heikennys, joka korvataan 55v työllistämistuella.

Miten jatkossa valvotaan palkkatuen maksatuksen yhdenvertainen kohtelu työnantajille?

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämismääräyksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

Esitykseen ehdotetaan lisättäväksi 13 luvun 5§:ään seuraava teksti:

Työnantajalle voidaan luovuttaa työnhakijan palkkatukimahdollisuutta koskevia tietoja, jos työnhakija antaa siihen kirjallisen suostumuksen ja jos tiedot ovat tarpeellisia työnhakijan työllistymisen edistämiseksi.

Keskeisenä ajatuksena on avoin yksilöimätön suostumus, joka olisi voimassa toistaiseksi. Toimisi samalla tavalla kuin tällä hetkellä kysymys siitä, saako työnantajalle antaa työnhakutietojen yhteydessä myös nimi- ja yhteystiedot.

Edellä mainitut tulisi huomioida myös esityksen palkkatukea koskevassa osiossa.

13 luku 5§:n 3 momenttiin olisi myös hyvä saada muotoilu, joka mahdollistaisi yrityskohtaista laajemman ja kestoaltaan pidemmän terveystietojen tietojenluovutusluvan. Teknisen toteutuksen kannalta asiakastietojärjestelmässä voisi olla avoin tekstikenttä, jolla hakija voisi oman tahtonsa mukaan määritellä luvan mahdollisimman vapaasti niin tiukaksi tai laveaksi kuin haluaisi.

Kuntien omat asiakastietojärjestelmät ovat suuri riski asiakkaiden yhdenvertaisuudelle. Ymmärrettävästi laissa on vaikea asettaa muuta kuin minimivaatimukset, mutta jos kunnat päätyvät

käyttämään omia asiakastietojärjestelmiään, niin työnhakijoiden yhdenvertaisuus täytyisi pystyä turvaamaan järjestelmien toteutuksessa. Asiakassiirrot täytyy pystyä toteuttamaan viipymättä ja ilman datanmenetystä. Jos kuntien omissa järjestelmissä on paljon esim. avoimia tekstikenttiä, joita ei synkronoida valtion tietovarantoon, niin asiakassiirroissa on riski, että tämä tieto ei siirry. Jos näitä tietoja lähdetään erikseen siirtämään, niin siinä voi kestää todella kauan ja toteutuksen tietosuoja ja -turva ovat vielä päälle oma asiansa.

Nykyisessä lakiesityksessä on kirjattu, mitä tietoja saa tarvittaessa/luvan kanssa kertoa työnantajalle. Yhdenvertaisuuden toteutumisen varmistamiseksi täytyisi mielestäni linjata, mitä tietoja työnantajalle annetaan työnhakijan esittelyssä työnantajalle (vaikka menee jo vahvasti varsinaisen teknisen toteutuksen puolelle). Jos esimerkiksi vertaa TE-hallinnon nykyistä tulostetta ja yksityisten henkilöstöpalveluyritysten osaamisprofiileja, joita he esittelevät työnantajille, niin pian tuollainen todella huomattava ero tulee olemaan TE-toimistojenkin välillä eri kunnissa, jos tuota ei linjata hyvin tarkkaan heti alussa.

Tietosuojan kannalta lokitietojen seuranta on tärkeää. Jäi hieman epäselväksi, kuinka tämä on ajateltu varmistaa/toteuttaa kuntien omissa järjestelmissä.

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämisen- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

-

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymiskelijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?**
- **kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)**
- **kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus**

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

Kysymys 2: Opintojen pää- ja sivutoimisuutta arvioitaisiin opintojen laajuuden perusteella jatkossa vain tiettyjen erikseen määriteltujen opintojen osalta. Työnhakijan muilla kuin erikseen määritellyillä opinnoilla ei olisi vaikutusta työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta. -> Ne opinnot, joilla ei olisi vaikutusta työttömyysetuuteen ja mitä ei selvitetä, on määriteltävä selkeästi. Asiakkaan on myös ymmärrettävä, mistä opinnoista hänen pitää ilmoittaa TE-toimistoon ja mistä ei.

Kysymys 4: TE-toimiston mahdollisuus antaa lausunto tilanteissa, joihin ei liity harkintaa, on hyvä muutos. Turhat selvityspyynnöt jäävät pois. Oletettavaa kuitenkin on, että tässä mahdollisesti säästetty aika menee omaehtoisten opintojen aikaisten laiminlyöntien selvittelyyn, asiakkaiden neuvontaan ja kysymyksiin vastaamiseen.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli**
- **eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu**

poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta

- ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta
- edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

**Laki palkkaturvain muuttamisesta;
Laki merimiesten palkkaturvain muuttamisesta**

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Pohjanmaan TE-toimistolle on annettu valtakunnallinen koordinoituvastuu Työkanava Oy:lle osoitettavista osatyökykyisistä työnhakija-asiakkaista. Uudistuksessa Työkanava Oy säilyy ja jatkaa toimintaansa, mutta miten jakautuu TE-toimistojen koordinoituvastuu? On todennäköistä, että Pohjanmaalle syntyy useita työllisyyden hoidon alueita. Sovitaanko valtakunnallisesta koordinoinnista siten alueella paikallisesti muodostuvien työllisyyden hoidon alueiden kesken?

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

**Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;
Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

-

**Laki työsopimuslain muuttamisesta;
Laki merityösopimuslain muuttamisesta**

-

**Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;
Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta**

-

**Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;
Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;
Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta**

-

**Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;
Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;
Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;
Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;
Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;
Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta**

-

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-

**Laki tuloverolain muuttamisesta;
Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;
Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta**

-

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-

**Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

-

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu

- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

-

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

-

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

-

Kauppi Eeva-Maria
Pohjanmaan TE-toimisto - Pohjanmaan TE-toimiston puolesta